

www.vcmstudy.ir

یادداشت
نفت و گاز

چهار پیش شرط مهم برای افزایش قیمت بنزین در کشور ایران

تاریخ انتشار: ۲۵ آبان ۱۳۹۷

بعضی از کارشناسان بر این باورند که می بایست برای رها شدن از یارانه سوخت، قیمت ها را مطابق قیمت های بین المللی وضع کرد اما این موضوع سبب خواهد شد تا سهم هزینه حمل و نقل در سبد هزینه های خانوار ایرانی بسیار زیاد شود که این امر باعث عدم توازن بین کالاهای مصرفی خانوار می شود. لذا برای سیاست گذاری در مورد قیمت سوخت، باید به تمام عواملی که بر هزینه های حمل و نقل خانوار تأثیر می گذارند توجه نمود. اما سؤال اساسی اینجاست که سهم متداول هزینه های حمل و نقل در سبد هزینه های خانوارهای دنیا به چه میزان است؟

در یک خانوار آمریکایی در سال ۲۰۱۶ حدود ۳۳٪ هزینه ها صرف مسکن، ۱۶٪ صرف حمل و نقل، ۱۵٪ صرف خوراک، ۱۳٪ صرف بیمه، ۸٪ صرف سلامت، ۲٪ صرف خدمات و پوشاک و ۱۴٪ صرف سایر موارد می شود. شکل نشان دهنده میزان سهم هزینه های حمل و نقل در سبد هزینه های یک خانوار آمریکایی است.

بر اساس شکل فوق می توان نتیجه گرفت که متوسط سهم هزینه های حمل و نقل در کل هزینه های خانوار برابر ۱۸٪ یا ۸۲۰۰ دلار است. از این میزان ۱۶.۷۵٪ به هزینه های حمل و نقل شخصی و ۱.۲۵٪ به هزینه های حمل و نقل عمومی مربوط می شود.

در سال ۲۰۱۶ در اتحادیه اروپا نیز ۱۲.۸٪ از هزینه های خانوار به حمل و نقل اختصاص یافته است که از این میان ۳.۶٪ خرج خرید خودرو، ۶.۴٪ خرج سوخت و تعمیرات و ۲.۸٪ خرج حمل و نقل عمومی می شود. بیشترین سهم هزینه حمل و نقل مربوط به کشورهای اسلونی (۱۶٪)، لوکزامبورگ (۱۵٪) و لتونی (۱۵٪) است. کمترین سهم نیز مربوط به کشورهای اسلواکی (۷٪) و چک (۹٪) است. با مقایسه آمار آمریکا با اروپا در سال ۲۰۱۶ می توان دریافت که سهم هزینه حمل و نقل در کل هزینه های یک خانوار آمریکایی ۳.۲٪ بیشتر از یک خانوار اروپایی است. همچنین سهم هزینه های حمل و نقل عمومی در اروپا ۱.۵۵٪ بیشتر است که دلیل عمده آن توسعه یافتگی بیشتر حمل و نقل عمومی در اروپا نسبت به آمریکاست.

در کشور ایران و بر اساس گزارش مرکز آمار، سهم هزینه های حمل و نقل از کل هزینه های خانوار از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۴ از ۱۴.۵٪ به ۱۰٪ رسیده است. بر اساس گزارش مرکز آمار، این شاخص برای خانوار های شهری در سال ۱۳۹۶ برابر ۱۲.۴۳٪ است که این میزان بسیار مشابه کشورهای اروپایی می باشد. لذا می توان قیمت بنزین را به قیمت های بین المللی نزدیک کرد اما به شرط آنکه سهم هزینه های حمل و نقل در هزینه های خانوار افزایش نیابد.

یادداشت

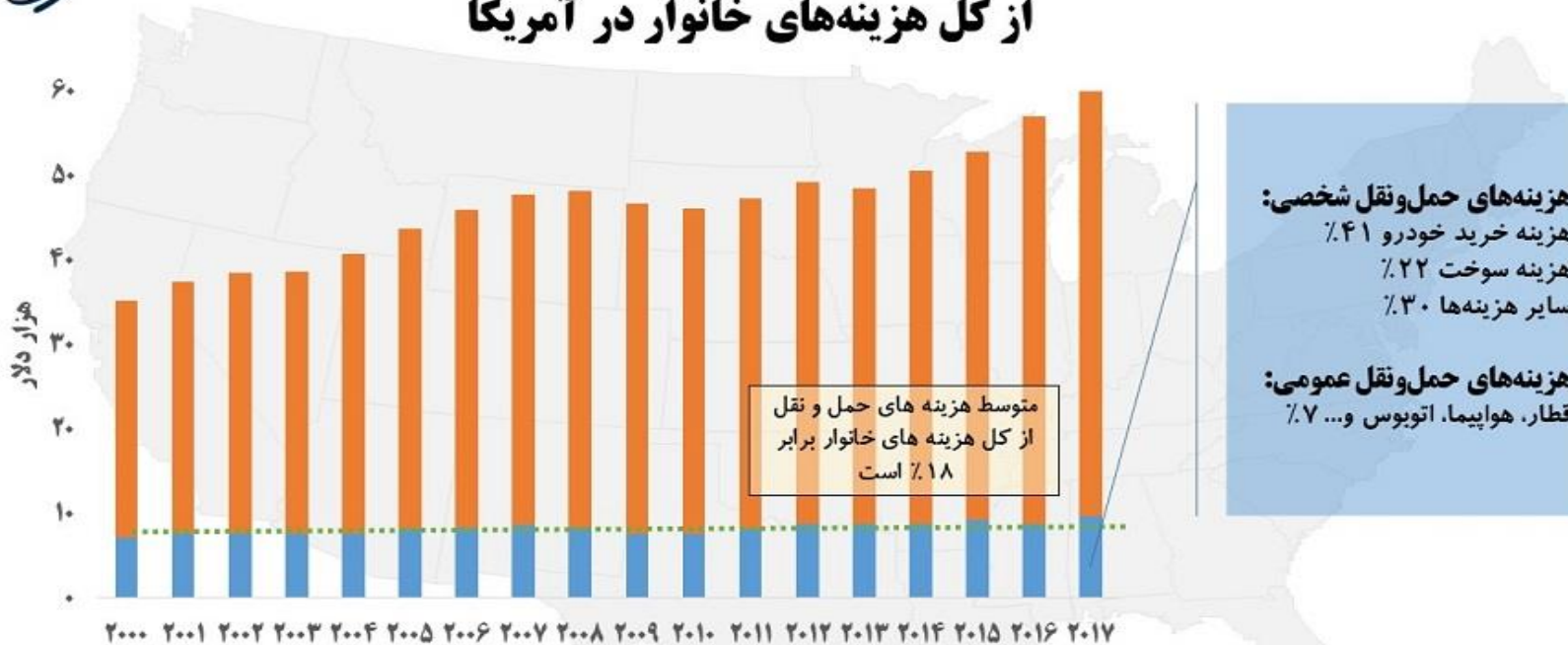
نفت و گاز

مرکز مطالعات زنجیره ارزش

سهم هزینه‌های حمل و نقل از کل هزینه‌های خانوار در آمریکا

هزینه‌های حمل و نقل شخصی:
 هزینه خرید خودرو و ۴۱٪
 هزینه سوخت ۲۲٪
 سایر هزینه‌ها ۳۰٪

هزینه‌های حمل و نقل عمومی:
 قطار، هواپیما، اتوبوس و... ۷٪

Source: U.S. Department of Transportation

VCMStudy.ir

یادداشت

نفت و گاز

www.vcmstudy.ir

چهار پیش شرط مهم برای افزایش قیمت بنزین در کشور ایران

برای این منظور چهار راهکار وجود دارد:

متوسط درآمد مردم از طریق ایجاد فضای مناسب برای کسب و کار افزایش یابد
سایر هزینه های حمل و نقل [مانند هزینه خرید خودرو که ناشی از تعرفه بالای گمرکی است] کاهش یابد
هزینه های غیر حمل و نقل کاهش یابد تا فضا برای افزایش هزینه های حمل و نقل در سبد خانوار ایجاد شود
فناوری های بهینه سازی، سوخت های جایگزین و حمل و نقل عمومی جانشین بنزین شوند

یادداشت

نفت و گاز

مرکز مطالعات زنجیره ارزش معتقدست که دادن یارانه بنزین به هر نفر و کاهش آن در طول زمان می تواند موانع اجرایی زیادی برای دولت ها به وجود بیاورد لذا پیشنهاد می شود که سهمیه بنزین یارانه ای به خودرو تخصیص یابد. این سهمیه باید به میزانی باشد که نیاز طیف وسیعی از مصرف کنندگان را در بر گیرد. از این رو نرخ دوم قیمت بنزین نیز می تواند بسیار بیشتر از بنزین یارانه ای باشد. در این صورت تنها پرمصرف ها مجبور به خرید بنزین با نرخ دوم خواهند بود اما از آنجا که غالب پرمصرف ها متمکن هستند، به قیمت بنزین حساسیت نداشته و در مجموع مصرف بنزین از این طریق کاهش چشمگیری نخواهد داشت. اما نرخ دوم بنزین باعث خواهد شد تا قاچاق بنزین بسیار کاهش یابد. لذا دولت می تواند از طریق تخصیص بنزین سهمیه ای به خودروها، هم مصرف را کاهش داده [و بنزین مازاد را صادر کند] و هم درآمد فروش داخلی را تا حدودی افزایش دهد. هر چند که توصیه می شود درآمد های حاصل از فروش فرآورده که ناشی از ذخایر نفتی ایران است، وارد بودجه و مخارج دولت نشده و به صندوق توسعه ملی واریز گردد تا موجب بی تفاوتی دولت نسبت به سایر درآمدهای اقتصادی کشور نشود.

www.vcmstudy.ir

امیدواریم از مطالعه این سند، استفاده مفید برده باشید
نقطه نظرات، انتقادات و پیشنهادات خود را از طریق ایمیل زیر با ما در میان بگذارید

VCMStudy@gmail.com